

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена ПОТОЦЬКА

«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РОЗШИФРОВКА ФОЛЬКЛОРУ»**

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність – В5 Музичне мистецтво

Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Розшифровка фольклору» є вибіркоvim компонентом циклу професійної та практичної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти. Актуальність курсу полягає у тому, що він забезпечує збереження та наукове осмислення традиційної музичної спадщини. Уміння відтворювати й фіксувати фольклорні зразки є необхідним для їх подальшого аналізу, виконання та популяризації. Курс формує практичні навички роботи з автентичними джерелами, сприяє розвитку музично-слухового мислення та розширює знання про культурні традиції різних регіонів. Завдяки цьому здобувачі долучаються до процесу збереження нематеріальної культурної спадщини та отримують інструменти для творчого переосмислення фольклорних матеріалів у сучасному музичному просторі.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

У межах курсу здобувачі фахової передвищої освіти формують компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Для здобувачів на основі базової середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС – 3, курс – IV, семестри 7 – 8, загальний обсяг – 90 годин, з них аудиторних – 33 години, самостійних – 57 годин. Для здобувачів на основі повної загальної середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС – 3, курс –

III, семестри 5 – 6, загальний обсяг – 90 годин, з них аудиторних – 33 години, самостійних – 57 годин.

МЕТОЮ навчальної дисципліни «Розшифровка фольклору» є прагнення прищепити здобувачам фахової передвищої освіти любов і повагу до української народної культури, оволодіти навичками загального фольклористичного аналізу, вміння розшифровувати почутий у запису пісенний фольклорний матеріал, навчити здобувачів фахової передвищої освіти робити максимально точну нотацію музичного твору, сформувати професійний підхід до вивчення і пропаганди національного фольклору Дніпропетровщини та інших регіонів України.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (РН):

Після закінчення курсу здобувач фахової передвищої освіти повинен вміти:

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 14 Розробляти та документувати навчально-методичні/творчі матеріали, вести документацію, пов'язану з виконанням професійних обов'язків (відповідно до освітньо-професійної програми).

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ:

Дисципліна «Розшифровка фольклору» вивчається протягом останнього курсу та є важливим навчальним компонентом. Для набуття практичного досвіду з предмету необхідні знання, отримані в курсах дисциплін «Фах», «Теорія музики», «Аналіз музичних форм», «Етномузична культура України», «Історія музики», «Сучасна українська музика», «Історія мистецтв».

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ:

Дисципліна «Розшифровка фольклору» реалізовується у вигляді аудиторних занять та самостійної роботи здобувачів освіти.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

Пояснювально-ілюстративний метод, аналітичний, практичний, порівняльний метод, дослідницький, інтерактивного навчання.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ:

ТЕМА 1

Мета та завдання курсу «Розшифровка фольклору».

ТЕМА 2

Методика польової роботи.

ТЕМА 3

Основи транскрибування народних пісень.

ТЕМА 4

Практика нотації народних пісень.

ТЕМА 5

Транскрипція словесно-етнографічних матеріалів.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ:

У процесі вивчення курсу застосовуються традиційні та інноваційні методи, спрямовані на формування у здобувачів практичних навичок транскрибування та наукового опрацювання фольклорних матеріалів. До контрольних заходів відносяться поточний, семестровий та підсумковий контроль. Основними формами контролю знань є практичні роботи (розшифровка аудіо- та відеозаписів фольклорних зразків, нотування їх у спеціальних програмах (MuseScore)), захист практичних транскрипцій, обговорення досліджених матеріалів.

Поточний контроль передбачає визначення рівня розуміння та засвоєння студентами окремих тем і практичних навичок.

Семестровий контроль проводиться з метою визначення результатів навчання та здійснюється наприкінці кожного семестру в терміни, що встановлені навчальним планом.

Підсумковий контроль – проводиться на останньому занятті у формі заліку та складається з теоретичної частини (усна або письмова відповідь на питання з методики розшифровки фольклору); практичного завдання (транскрипція уривку).

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»). Курс поєднує індивідуальну роботу з транскрипціями та колективне обговорення результатів. Атмосфера занять ґрунтується на творчості, повазі до думок інших і готовності до конструктивної критики. Усі завдання (транскрипції, письмові аналізи, практичні розробки) виконуються у визначені терміни. Порухення академічної доброчесності – зокрема використання чужих транскрипцій без посилання, списування або навмисне спотворення матеріалу – є неприпустимим. Пропуск занять можливий лише з поважних причин і має бути відпрацьований у формі, погодженій із викладачем. Активна участь у колективному аналізі, самостійна практика транскрипцій та відповідальне ставлення до роботи з автентичними джерелами є ключем до успішного засвоєння курсу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Мушкетик Л. Моральний канон української традиційної культури: за фольклорними джерелами: монографія. Київ – Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2022. 752 с.
2. Богдан Луканюк, Курс музичного фольклору у трьох книгах. Книга 3 : Прилоги / Богдан Луканюк ; Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка, Кафедра музичної фольклористики, Проблемна науково-дослідна лабораторія музичної етнології. Львів : Сполом, 2022. 591 с. : нотні приклади, ілюстрації.
3. Богдан Луканюк, Курс музичного фольклору у трьох книгах. Книга друга : Зразки / Богдан Луканюк ; Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка, Кафедра музичної фольклористики, Проблемна науково-дослідна лабораторія музичної етнології. Львів : Сполом, 2022. 391 с. : нотні приклади, ілюстрації.
4. Богдан Луканюк, Курс музичного фольклору у трьох книгах. Книга перша : Лекції / Богдан Луканюк ; Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка, Кафедра музичної фольклористики,

Проблемна науково-дослідна лабораторія музичної етнології. Львів : Сполом, 2022. 511с. : нотні приклади, ілюстрації.

5. Етнографічний образ сучасної України. Корпус експедиційних фольклорно-етнографічних матеріалів : у 10 т. / гол. ред. Г. Скрипник. Київ : ІМФЕ, 2016 - 2020.
6. Ірина Клименко, Обрядові мелодії українців у контексті слов'яно-балтського раньотрадиційного меломасиву: типологія і географія, Київ: Національна музична академія України ім. П.І. Чайковського 2020. Т. 1: Монографія, 360 с.; Т. 2: Атлас, 100 с. + CD
7. Коваль Галина. Поетичний універсум календарно-обрядового фольклору українців. Львів, 2020. 440 с.
8. Ковацька О. Українська постколоніальність у текстах і контекстах. Брустури : Дискурс, 2022. 172 с.
9. Осьмак Н., Бикова Т. та ін. Українська усна народна творчість: навч. посібник для студентів-філологів. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. 151 с.

Додаткова:

1. Вовчак Андрій, Довгалюк Ірина. Документування фольклорної традиції. Засади організації і проведення польового фольклористичного дослідження, транскрибування й архівування зібраного фольклорного матеріалу: Методичні рекомендації для студентів філологічного факультету спеціалізації "фольклористика". Львів, 2012. 60 с.
2. Глушко Михайло. Методика польового етнографічного дослідження: Навчальний посібник. Львів, 2008. 288 с., іл.
3. Гордійчук М. Як записувати народну музику. Київ, 1960. 35 с. Методика аналітичного запису українських пісень Куп'янського району: Методичні рекомендації з курсу народної творчості. / Харківський ін-т мистецтв ім. І.П. Котляревського; Упорядник С.О. Нікітін. Харків : ХІМ, 1991. 17с.: нот.
4. Єфремов Є.В. Дослідження народнопісенного викладу через моделювання інваріанта пісні. / Є.В. Єфремов. //Українське музикознавство: респ. міжвід. наук. –метод. зб. К. : Муз. Україна, 1985. Вип. 20. С. 79-98.
5. Іваницький А. І. Українська народна музична творчість. К., 1990.
6. Іваницький А. Основи логіки музичної форми (проблеми походження музики): Навч. посібник. / А. Іваницький. К. : Альтерпрес, 2003. 180 с. + 40 нот. прикл., схеми.
7. Іваницький А.І. Українська музична фольклористика (методологія і методика): Навч. посіб. /А.І. Іваницький. К. : Заповіт, 1997. 392 с.
8. Історія української музики т.1. Київ : видавництво ІМФЕ, 2016. 440 с.
9. Квітка К.В. Вибрані статті / К.В. Квітка; Упоряд. та комент. А.І. Іваницького. К.: Музична Україна, 1985. Ч. 1. 142 с.
10. Квітка К.В. Вибрані статті / К.В. Квітка; Упоряд. та комент. А.І. Іваницького. - К.: Музична Україна, 1985. Ч. 2. 152 с.
11. Коваль Василь. Українські теоретично-практичні здобутки з музично-етнографічної транскрипції (нарис) / Етномузика. Львів, 2010.

- Число 6: збірка статей та матеріалів до 100-ліття теорії музично-етнографічної транскрипції / Упор. В. Коваль. 224 с. (Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка, вип.25). С. 9 – 30.
12. Коваль Василь. Юрій Сливинський – транскриптор / Етномузика : збірка статей та матеріалів. – Львів, 2014. – Число 10 (2013) / Упор. Б. Луканюк. 200 с. (Наукові збірки Львівської національної академії ім. М. Лисенка. Вип. 33). С. 9 – 11.
 13. Колесса Ф. Твори. В 3-х т., - Т. 1. Мелодії українських дум. /Ф. Колесса; Ред. М.М. Гордійчук., О.І. Дей, Л.М. Ревуцький (голова) та інші. Підготувала і написала вступ. статтю «Фольклористична діяльність Ф.М. Колесси» С.Й. Гриця. К.: Наукова думка, 1969. 591 с.
 14. Луканюк Богдан. Диференціальний принцип тактування: Методичні Рекомендації до курсу «Музично-етнографічна документація». Львів, 1994. 44 с. Вищий державний музичний інститут імені Миколи Лисенка у Львові; кафедра музичної фольклористики (етномузикознавства).
 15. Луканюк Богдан. Ритмічна варіаційність у пісенному фольклорі: Теоретико-методологічне дослідження / Львівська національна музична академія ім. М. Лисенка; Кафедра музичної фольклористики; Проблемна науково-дослідна лабораторія музичної етнології. Львів, 2016. 208 с.
 16. Луканюк Богдан. Усічення. Проблеми етномузикології: зб. Наук. Пр. / Упор. О. Мурзіна. К. 1998. С. 34 – 48.
 17. Мішанич Михайло. Архівне опрацювання народновокальних творів: Методичні рекомендації. Етномузика. Львів, 2010. Число 6: збірка статей та матеріалів до 100-ліття теорії музично-етнографічної транскрипції / Упор. В. Коваль. 224 с. (Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка, вип.25). С. 133 – 151.
 18. Музичний фольклор з Полісся у записах Ф. Колесси та К. Машинського / Ф. Колесса, К. Машинський; Упорядник вступу, ст-ю прим. пер з пол. С.Й. Гриця. К. : Муз, Україна, 1995. 324 с.
 19. Муравський шлях – 2000: матеріали фольклорно-етнографічної експедиції / Упорядник Г.В. Лук'янець, М.П. Маслова, О.В. Коваль. Харків : Регіон-інформ, 2000. 152 с.
 20. Правдюк О. Методика записування музичного фольклору. К., 1981. С. 26-49.
 21. Сливинський Ю. Техніка нотації народних пісень. Методичні рекомендації. Львів, 1982. 47 с.
 22. Сумцов М.Ф. Діячі українського фольклору. /М.Ф. Сумцов. Харків : Др. «Печатное Діло», 1910. 37 с.
 23. Українські народні пісні в записах М. В. Лисенка /Упоряд. Л. О. Єфремова. К. : Либідь, 1990. Ч. 1. 366 с.
 24. Українські народні пісні, наспівані Д. Яворницьким. Пісні та думи з архіву вченого /Упоряд. М. М. Олійник-Шубравська, О. В. Шевчук. К. : Либідь, 1990. 323 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Божичі, [гурт автентичного співу]. «Котилася ясна зоря з неба» : Польові записи гурту Божичі / уклад., анотація С. Карпенко, І. Фетісова. Київ: LAVINA MUSIC, 2004. 1 CD audio+відео + Букл.: анотація, тексти пісень; Іл. LM CD 423 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=POXyJXjRnw8>.
2. Божичі, [гурт автентичного співу]. «Поза Часом». Ukraine: Lavina Music, 2021 (Album) [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.youtube.com/playlist?list=OLAK5uy_mI-jv2e3o-luX46CeOOCQ8yesWy9Tripl.
3. «Вітер Степовий». Проект Ніни Керімової. «Комора», 1991. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.sites.google.com/site/muzfolkkg/audio>
4. Зимовий цикл обрядових пісень // Лабораторія фольклору та етнографії Дніпропетровської академії музики ім. М. Глинки [YouTube], 2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=HWKGOLA9wy0&t=8s>
5. Козацькі пісні Дніпропетровщини // Лабораторія фольклору та етнографії Дніпропетровської академії музики ім. М. Глинки, 2017. [YouTube] [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=UeOYYoy5HUA&t=11s>
6. Козацькі пісні Дніпропетровщини з нотами: Закувала зозуленька // Лабораторія фольклору та етнографії Дніпропетровської академії музики ім. М. Глинки, 2019. [YouTube] [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=2zNnqcB6X4g>
7. Козацькі пісні Дніпропетровщини з нотами: Їхав козак в гору за байрак // Лабораторія фольклору та етнографії Дніпропетровської академії музики ім. М. Глинки, 2019. [YouTube] [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=qvNEMtk2DBs>
8. Козацькі пісні Дніпропетровщини з нотами: Ой весна красна, браття, настає // Лабораторія фольклору та етнографії Дніпропетровської академії музики ім. М. Глинки, 2019. [YouTube] [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=4j5e98VJ9dU>
9. Козацькі пісні Дніпропетровщини з нотами: Ой за мостом, мостом // Лабораторія фольклору та етнографії Дніпропетровської академії музики ім. М. Глинки, 2019. [YouTube] [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=mgTZ6i8wkAU>
10. Козацькі пісні Дніпропетровщини з нотами: Ой з-за гір, з-за гір // Лабораторія фольклору та етнографії Дніпропетровської академії музики ім. М. Глинки, 2019. [YouTube] [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=FnkbBQXJwR8>
11. Козацькі пісні Дніпропетровщини з нотами: Ой зима, зима // Лабораторія фольклору та етнографії Дніпропетровської академії музики ім. М. Глинки, 2019. [YouTube] [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=a8esuWYMW3E>
12. Козацькі пісні Дніпропетровщини з нотами: Ой розвивайся, та й зелений дубе // Лабораторія фольклору та етнографії Дніпропетровської академії

- музики ім. М. Глинки, 2019. [YouTube] [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=otCqqlXcO6A>
13. Козацькі пісні Дніпропетровщини з нотами: Ой у полі жито // Лабораторія фольклору та етнографії Дніпропетровської академії музики ім. М. Глинки, 2019. [YouTube] [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=s78y3MluzL0>
14. Козацькі пісні Дніпропетровщини з нотами: Стоїть козак на чорній кручі // Лабораторія фольклору та етнографії Дніпропетровської академії музики ім. М. Глинки, 2019. [YouTube] [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=iDzLf4iKhZQ>
15. Майстер-клас с. Кочережки Павлоградського району Дніпропетровської області // Лабораторія фольклору та етнографії Дніпропетровської академії музики ім. М. Глинки, 2018. [YouTube] [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=sjOOEQ6Yv84&t=19s>
16. Музичний фольклор Кіровоградської області в документальних записах 2004 року / збирач-упоряд. О. Терещенко, 2004. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.sites.google.com/site/muzfolkgr/audio>
17. Проект «Поліфонія»: Онлайн-архів музичного фольклору / упоряд М. Бот, 2017. [YouTube] [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/c/polyphonyprojectcom/videos?view=0&sort=dd&flow=grid>
18. Терещенко О. Віртуальна виставка «Історичні й козацькі пісні Кропивниччини»: з нагоди Дня Незалежності України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://szymanowski-museum.com.ua/uk/virtualna-vystavka-istorychni-ta-kozatski-pisni-kropyvnychchyny?fbclid=IwAR3RBDUIN4HM5BT3iGi-dqKx4FGMtVF241t4OJJUSsMbOo6KN6nVXpwosz4>
19. Терещенко О. Терещенко Н. Гурт «Дике Поле». Довгі пісні Степової України (Проект «Моя Україна. Берви»). АртВелес. 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://umka.com/ukr/catalogue/authentic-performing/dyke-pole-group-project-my-ukraine-bervy-digi-pack.html?print_this=1
20. Чумацькі пісні. Відеопроект. Ініціатор Олександр Полячок. Доступ: <https://www.facebook.com/chumatski.pisni>, <https://www.youtube.com/c/%D1%87%D1%83%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%BF%D1%96%D1%81%D0%BD%D1%96>